

4 CENTESIMI

Prodorba za Monarhi-
ja 4 K za 3 mjeseca.
Pojedini broj 4 pare.

Abbonamento per la
Monarchia: Corone 4
per 3 mesi. Un singolo
numero 4 cent.

Abbonamenti für die
Monarchie vierteljährig
4 K. einzelne Nummern
4 Heller

4 PARE

OMNIBUS

Izlazi svaki utorak, četvrtak i
subotu u 3 ure po podne.

Esce ogni Martedì, Giovedì e
Sabato alle 3 pom.

Erscheint jeden Dienstag, Do-
nerstag u. Samstag um 3^h nachm.

4 HELLER

Za izvršenje objava u
"Molom oglasnik" plaća
se za svaki riet 2 pare.
Najmanja pristojba 30 p.
Per le inserzioni d'avvisi
nel "Molitorio d'affari"
si paga per ogni parola
2 cent. Tassa minima 30
centesimi.

Jedes Wort im "Kleinan-
zeiger" kostet 2 h.
Die niedrigste Taxe 30 h.

Uprava i uredništvo Amministrazione e redazione Administration und Redaktion Tiskara LAGINJA i dr. PULA Via Giulia br. 1.

Medju Madjari.

Jučer je zastupnička kuća u Budimpešti većinom glasova dala nepouzdanicu vladi Khuen-Hedervary. Ovaj je odmah na to dao pročitati Kraljevo pismo, kojim se ugarski parlatment odgadjja za skoro mjesec dana.

Poplave u Francuskoj.

Golema nesreća zadesila je Francusku zemlju. Glavni grad Pariz i daleko oko njega okolica leže većinom pod vodom. Škode je na stotine milijuna. Usred gradskih ulica spašavaju ljude ladjama, kao na moru.

Nešto o žigicama.

Vadimo iz »Pucke Slobode« splitske ove zanimive podatke o žigicama :

Upravu je proteklo 70 godina, otkako je Ludvig Hammer u tvrdjavi Hohenaspergu, u Virmtembergu, gdje je bio za tvoren radi političke krivice, pronašao žigice. To su isključivo žigice sa sumporom, kakve su bile u upotrebi još prije dvije godine u Njemačkoj, sve dok nije zabranjena upotreba fosfora. Deset godina kasnije pronašao je profesor dr. Bether u Frankfurtu na Majni manje opasne žigice. Ove su počeli u velikoj količini proizvodjati ponajprije u Švedskoj, pa se još i danas nazivaju švedske žigice.

Vještaci su znali sastaviti takve strojeve, kod kojih je isključivo skoro svaki ručni rad. Strojevi obavljaju sami čitav posao počevši od cijepanja drveta pa do slaganja žigica u kutije. Kolika je ogromna proizvodna snaga tih strojeva (makina) može se vidjeti po tome, što je takav stroj kadar za 10 sati rada proizvesti 150 hiljada kutijica žigica. To je dovoljno, da se pokrije dnevna potreba za jedan i četvrt milijona ljudi. Zanimljivo je i to, da je na cijelom svijetu jedino u Berlinu najveća specijalna tvornica za strojeve, kakvi se upotrebljavaju za proizvodnju žigica. — Ova tvornica već 25 godina proizvadjja isključivo strojeve za žigice. Time je odgovoreno na tako često stavljenno pitanje, kako je moguće prodavati žigice uz tako nisku cijenu.

A mi dodajemo : Najstariji od nas sjeđaju se, kako su seljaci rabili gubu i kresilo (ognjilo) da izvra iskra i da uđe. A danas? Danas možeš kupiti deset škatalica žigica za 14 para i od toga, ako kupiš prave naše (one od zvijezde crveno bijelo-modre), još si pomogao naš j Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru, da zidju škole za naš jezik.

Koliko vojnika?

Evr pske države imaju u mirno vrijeme stajaće vojske ovoliko : Rusija 1,200.000, Njemačka 916.000, Francuska 550.000, Austrija 400.000, Italija 350.000, Engleska 280.000 (najmanih vojnika) i Turska 120.000.

Mudri savjeti ženam.

Neki savjetuju ženam, neka se vladaju ovako : »Ne govori mnogo o onaj dobi, dok si bila slobodna i neudana. Kada ti se suprug vrati na večer sa posla, ne nabrajaj mu sve, što si preko dana uradila. Ne kazuj mu kako su djeca bila lošesta

i koliko su ti zadavala posla. Ne vići ne prestano na supruga ; mužu koj ima brbljavu ženu, treba mnogo oprostiti. Ne usporedij svoga supruga sa ostalim, govorit koliko su oni bolji od njega. Ljuboznim riječima postignut ćeš više, nego s takovim beskorisnim i nepravdnim sravnivanjem. Ako ljubiš svoga odabranika, ako si mu zbilja privržena, kaži mu često, da ga držiš za najboljega i najljepšega čovjeka. Ako on po tvom sudu u istinu nije takav, pružaj mu priliku, da to postane. Ne budi nemara u odjevanju. Suprug ti ne će možda ništa reći o tvojoj vanjštni, ali budi uvjeren, da će opaziti i da mu ne će biti drago, ako ideš po kući nepočestljana i u trošnoj odijeci.

Veliki ples Sokola.

Kako je jur najavljeno, bit će u utorak dne 1. februara t. g. »Veliki ples Sokola«. Za ovaj sjajni ples čine se velike pripreme, te će bezbrojno ispasti veličanstveno. Na tom plesu igrat će se i »Hrvatsko kolo«. Početak u 8 s. večer ; glazba c. i kr. ratne mornarice. Ulazne cene : članovi 1 K, obitelji 3 K ; nečlanovi 2 K. Članovi u sokolskoj odori imaju ulaz besplatan.

Ples Dalmatinskog Skupa.

U četvrtak dne 3. februara t. g. priredjuje Dalmatinski Skup u Puli u velikoj dvorani Narodnog Doma svoj »Veliki ples« u korist društva. Udara glazba c. i kr. ratne mornarice ; početak u 8¹/₂ s. na večer. Ulaznina : za članove 1 K, za nečlanove gospoda 2 K, gospodje 1 K ; obitelji članova 2 K, nečlanova 4 K. Pristup imadu samo pozvani, zato svaki onaj, koji nije pomutnjom dobio poziva, neka isti zatraži od odbora društva.

Bijeli ples.

Čitaonica u Puli priredjuje dne 5. februara t. g. u velikoj dvorani »Narodnog Doma« svojim članovima i pozvanicima »Bijeli ples«. Početak u 8¹/₂ sati večer. Damska toletla bijela. Ulaznina za članove 2 krune, obitelj članova 3 krune, za nečlanove 3 krune, obitelj nečlanova 5 kruna. Glazba c. i k. ratne mornarice.

Ugodno se je dojmilo svih pravih Slavena u Puli, da će se na tom plesu igrati, uz »Besed« također na novo hrvatsko »Kolo«, kao što je negda bilo.

Sokolski ples u Pazinu.

U subotu dne 5. februara t. g. priredjuje Hrvatski Sokol u Pazinu »Prvi Veliki Sokolski Ples« u velikoj dvorani Narodnog Doma u Pazinu. Svira glazba c. i k. pjesačke pukovnije broj 87 iz Pule. Ulaznina : obitelj 3 K, gospoda 2 K, gospodje 1 K, sokolaši u odori 1 K. Pristup imadu samo pozvani.

Plesni vjenčić.

Društvo poštanskih i brzajavnih namještenika u Puli priredjuje u ponedjeljak dne 7. februara t. god. u gornjoj dvorani »Apollo« svoj »Plesni vjenčić«. Svirat će glazba c. i k. ratne mornarice. Ulaz 2 K za obitelj ; početak u 8 i pol sati na večer. Gospodje se umoljavaju, da donesu sobom kotijone.

Maškarada Sokola

Prvi istarski Sokol u Puli priredjuje u utorak 8. februara t. g. zadnji dan poklada »Maškaradu« u velikoj dvorani Narodnog Doma. Početak u 8 i pol sati na večer. Ulaznina za članove 60 para, za nečlanove 1 K po osobi. — Pristup imadu samo pozvani.

Predavanje o hipnotizmu.

Večeras drži Dr. Weiss predavanje o hipnotizmu u maloj dvorani Hotela Belvedere.

Izvanredna skupština »Hrvatske omladine«.

»Hrv. omladina« u Puli sazivlje u smislu § 47. društvenih pravila za dne 30. tek. mj. izvanrednu glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u prostorijam »Narodnog Doma« u 3 sata po podne, na koju se svi članovi pozivlju. Dnevni red : Biranje nove uprave.

Članovi Družbe sv. Mohorja

upozorjuju se, da su knjige stigle, te se moloze da donesu 2 krune i knjige dignu kod povjerenika g. Antuna Polutnika u Puli, via Flavta 5.

Javna zahvala.

»Hrvatska omladina« u Puli zahvaljuje se ovim najtoplije svim cijenjenim darovateljima, koji su društvu »prigodom njezinog velikog plesa budi kakvim darom nagradili.

Za Družbu.

Gosp. Ivan Grbac, mlijekar u Puli, daje za Družbu 1 K.

Za udovicu i djecu File Bedrica.

Na glavnoj skupštini Dalmatiskog Skupa dne 24. t. mj. sakupljeno je za siromašnu udovicu i djecu File Bedrica K 35¹/₂ ; a u gostioni g. Pavla Borovine (v. d. Bissa »Trattoria Civile e Militare«) sakupljeno je za istu K 270. — Iskaz dobroćinitelja nalazi se u g. Pavla Borovine. — Obje svote u iznosu K 37⁸/₁₀ izručio je g. Pavle Borovina pred nama udovici.

Hrvatski katekizam.

1. Kupuj u trgovinama uvijek one stvari i predmete, žigice, sapun, metle, cigaretni papir, marke društva cirilovskoga, koje se prodavaju u korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, jer ti ko Hrvatui mora da je stalo, da se što više hrvatskih škola sagradi u Istri kao bedem protiv talijanske drske najezde.

2. U dućanima, gostionama, u opće na svim javnim mjestima na hrvatskom tlu išti, da te poslužuju hrvatskim jezikom.

3. Kupuj i čitaj hrvatske knjige i novine. Ne zanemaruju svoj sveti i prekrasni hrvatski jezik, već nastoj, da se što više u njemu usavršiš. Sramota je po Hrvata i Hrvaticu, ako ne govori lijepo i pravilno i čisto svojim materinskim jezikom.

4. S rodjenim Hrvatom govori samo hrvatski, nipošto drugim, tudjim, jezikom — jer je to u jednu ruku žalost i sramota, u drugu poniženje sama s'be.

5. Prema novčanim svojim prilikama nastoj posjećivati kad god uzmožeš, za-

bave, igranke i t. d., što se priredjuje u hrvatske dobrotvorne svrhe.

6. Budi vazda vateren i zanosan domoljub i rodoljub hrvatski. Ljubav prema domovini nema stupnjeva ; ko ne čini sve, nije ništa učinio, ko ne daje sve, uskratilo je sve.

7. Budi vazda spreman, da i nešto neznažno uzradiš u korist tvoje domovine. Ne budi trut, već pčela radilica, kad se koja stvar pokrene u korist i procvat Hrvatske.

8. Ne budi kao Hrvat nikada ravnodušan, mlitav, nehanjan i nemaran prema kojoj mu god drago hrvatskoj stvari.

9. Ugledaj se u velike hrvatske domoljube i sljedi njihov primjer.

10. Kiti svoj dom slikama iz hrvatske povjesti i slikama i likovima hrvatskih slavnih ljudi. Neka te oni bodre na domorodna djela.

11. Kao Hrvatui ti treba, da se često i žrtvuješ. Ne budi stoga sebičan, već dobre volje daj ma i sitnicu u hrvatsku svrhu.

12. Svake godine 5. srpnja blagdan je slavenskih Apostola Cirila i Metoda. Stoga se barem jedanput u godini sjeti družbe sv. Cirila i Metoda, pa pripojši prema materijalnom tvojem stanju koju svotu ravnateljstvu ove družbe u Opatiju u Istri za podizanje škola hrvatskih. Ovako će najljepše proslaviti taj po nas Hrvate znamenit blagdan. Manje prinose i darove primaju i novine hrvatske, koje ih onda ravnateljstvu od zgrade do zgrade pripošljaju.

14. Ne uči nikada jezik onoga naroda, koji tvoj narod mrzi i koji hoće na svu silu da ti svoj jezik narine. Tim se sam bacaš ropstvu u verige i lance. A robom biti ispod dostojanstva i ponosa je hrvatskoga.

Dojdući broj »Omnibusa« izaci će subotu 5. februara u 4 po podne.

PARTE ITALIANA.

Il trialismo. I tedeschi.

Gli »stati e gli ordini« del Regno di Croazia, la rappresentanza legittima della nazione giusta i concetti di quei tempi, elessero il primo Gennaio 1527 nel castello di Cetin, l'arciduca Ferdinando d'Absburgo, allora padrone dell'Austria inferiore e superiore, della Stiria, Carinzia, Carniola, Tirolo e buona parte del Litorale o, come dicono gli Italiani, della Regione Giulia. Ferdinando aveva solennemente promesso alla deputazione nazionale croata di rispettare tutti i diritti scritti e consuetudinari del Regno. Riguardo la reincorporazione alla Croazia delle parti slovene e litoranee, per quanto già erano sotto il suo dominio, sua Maestà rispose, che per altri urgenti incombenze di Stato, in quel momento non poteva sciogliere tale questione.

Cento cinquant'anni dopo, ad una dimostranza di Venezia, l'Absburgese Leopoldo II. rispose in via diplomatica, che tutto ciò, che le truppe imperiali acquistano in Dalmazia e nell'Istria, col diritto

di riconquista (jure postlimini) appartiene al Regno di Croazia.

In oggi, oltre alla Dalmazia ed al Littorale illirico, anche la Bosnia e l'Erzegovina (rappresentate già nella Dieta di Cetin), sono sotto lo scettro degli Absburgo.

Il partito del diritto croato rinnovò nel 1894 in una solenne assemblea tenutasi a Zagabria il programma nazionale croato, domandando l'unione della nazione, libertà d'istituzioni pubbliche, il suffragio universale con voto diretto ed uguale.

Nel 1907 i croati dell'Istria stipularono un compromesso cogli italiani di questa provincia, assicurando a questi ultimi una decorosa esistenza nazionale anche quando l'Istria avesse a fare parte della nuova unità autonoma del Regno di Croazia nel nesso della Monarchia austro-ungarica.

Nel 1908, il deputato Prodan il più puro legittimista croato, e con lui il partito di diritto, sancirono di nuovo il programma nazionale dello Stato croato, garantendo ai serbi ed ai maomettani, i quali pur parlano la stessa lingua come i croati, la piena libertà delle loro speciali istituzioni di coltura, religione ed altre.

Le premesse alla esecuzione dei giuramenti fatti dai re della Croazia-Slavonia-Dalmazia, sono create da ogni lato.

La Monarchia degli Absburgo si trova in condizioni tali da potere e dovere oramai trovare il tempo di effettuare il programma nazionale dei Croati e del loro Stato, da nessuno mai vinto colle armi e se non lo fa la Monarchia austro-ungarica, cercheranno di farlo altri, ma in altre forme e con altri scopi.

Ecco l'idea pura e semplice di ciò che in oggi si chiama trialismo, che storicamente si appella l'idea dello Stato croato e che modernamente si dice: l'unità nazionale delle stirpi jugoslave entro i confini della monarchia degli Absburgo.

Chi ne è contrario? Noi riteniamo, che in tutto il mondo contrari a quell'idea s'ano soltanto i Magiari ed i tedechi. E di questi ultimi non tutti, constandoci che per esempio a Berlino le opinioni in proposito sono per lo meno divise e che pure prevale l'idea di simpatia per quel programma, come del resto anche in Austria ci sono degli uomini di Stato i quali ritengono una necessità storica l'attuazione del programma croato. Contrari sono i Magiari, perchè vogliono oltre alle piane della Croazia-Slavonia, dominare l'Adriatico orientale, tenendo in giogo tutta una nazione. Contrari sono pure i politici tedechi delle cosiddette provincie alpine, perchè perderebbero l'influenza in tutta la Carniola (la quale del resto ha saputo anche da sola far fronte al germanismo) e la parte migliore della Stiria, circa mezzo milione di sloveni, e la parte ancor slava della Carintia, e non potrebbero estendere, come fanno giorno per giorno, la loro influenza su queste terre, in ispecie non potrebbero ottenere, come l'aggognano, la padronanza assoluta su Trieste, questo luminoso faro germanico sull'Adria.

NOTIZIE.

Le elezioni inglesi.

Dall'esito che si ha finora delle elezioni pel parlamento della Gran Bretagna, risulta chiaro che il governo di quel potentissimo Stato, se vorrà mantenersi e non cedere ai così detti unionisti, dovrà accaparrarsi i voti dei deputati irlandesi. L'Irlanda, come si sa, è uno dei regni, che compongono lo Stato. Gli Irlandesi, diversi per razza e lingua, sostengono da anni ed anni una lotta terribile contro le

tendenze centralistiche dell'impero britannico. Il loro programma economico è precipuamente agrario, essendo gli irlandesi a casa loro per la massima parte lavoratori di terre, rispettivamente affittuali di grandi tenute dei signori. Vogliono emanciparsi e vogliono che le terre siano di chi le lavora. Oltre a ciò essi sono cattolici, mentre il vero inglese è in massima parte protestante e sono gelosissimi della loro patria Irlanda.

Una stirpe che lavora assiduamente e risparmi e si moltiplica, gli Irlandesi hanno forti colonie in altri siti, specie nell'America. Colla loro intransigenza verso gli inglesi e colle molteplici connessioni, sono riusciti ad essere un fattore potentissimo anche nella politica internazionale, in quanto alla Gran Bretagna, specie negli Stati Uniti dell'America settentrionale. Ora, siccome nel caso di qualche confligrazione gli Irlandesi potrebbero procurare gravi imbarazzi al Governo britannico e siccome sono riusciti ad avere nel nuovo parlamento di Londra un numero considerevole di deputati, molti Inglesi più assennati dichiarano pubblicamente, che bisognerà accontentare l'Irlanda per avere così, possibilmente pace in casa e più libertà nella politica estera. Così giova sperare che anche l'Irlanda (una specie di Croazia verso le tendenze imperialistiche dei Magiari, vedrà presto giorni migliori, ciò che noi desideriamo ardentemente).

Secondo le notizie più recenti, i liberali sono in minoranza di qualche voto di confronto agli unionisti.

Elargizione.

A favore della Società degli amici dell'infanzia gli impiegati del locale Giudizio elargirono Cor. 28 per onorare la memoria della madre del giudice Dr. Mihč.

Il prossimo numero dell'«Omnibus» uscirà sabato 5 febbraio alle 4 pomeridiane.

Vlastnik i izdavač: Tiskara LAGINJA i DR.
Odgovorni urednik: Jerko Maholić.

Narodna Radnička Organizacija U PULI.

U nedjelju 30. ov. m.j. priredjuje

NAR. RADNIČKA ORGANIZACIJA

II. pučki ples

u dvorani »Narodnog Doma«.

Plesat će se i uz svirku sopela.

Početak u 4 sata poslije podne

CIENE: Za članove 40 h, za nečlanove 60 h, ženske 20 h.

U korist otpuštenih radnika od Matelica.

Pomozimo svoga!

Gosp. Frano Rendić, nećak slavnog našeg kipara, akademički slikar i dekorater, došao bi u Pulu, a bude li posla ovdje bi se i nastanio.

Vrstan je u svome poslu a umjeren u zahtjevima.

Svi naši ljudi, koji bi trebali slikara za sobe, dućanske table i reklame, naši svećenici u Istri za svoje crkve, neka izvole javiti svoje možebitne potrebe g. Petru Vrankoviću u Puli (Narodni Dom).

Preporučamo našeg čovjeka. Svaki neodvisni čovjek više, stečevina je za narodnu stvar u gradu Puli.

Mali oglasnik.

IZNAJMLJUJE SE soba izgledom na ulicu sa ili bez košte, u via Ercole N. 12.

PRODAJU se škrinje (kašuni) u tiskari Laginja i dr., ul. Giulia br. 1.

Trgovcima i raznim gospodarskim društvima na znanje: U našoj »Narodnoj Tiskari Laginja i drug.« mogu se dobiti razne trgovačke i zapisničke knjige uz jeftinu cianu 52

«Piccolo notiziario.

D'AFFITTARE una camera, finestra sulla via, con o senza costo in via Ercole N. 12.

VENDESI cassoni nella tipografia Laginja e comp., via Giulia 1.

Traži se

naučnik za knjigovežnicu i djevočica uz plaću.

Upitati se u tiskari Laginja i dr. via Giulia 1.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju sadržajnih dijelova jedan ili više po kruna 2.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4%, dano bez ikakvog odbitka.

Vrača na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uložena suglasno ustanovio veći ili manji rok na odkas, uz odkas od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrukarom, i to na hipoteku ili na njezinice i sadržajnice uz garancije.

Uredovni sati svaki dan od 9-12 sati prije podne i 3-6 sati poslije podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u vijeće Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju publicke informacije.

Ravnateljstvo.

« SVOJ K SVOMU! »

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA LAGINJA i DR.

ULICA GIULIA, 1. PULA Ulica GIULIA, 1.

preporuča se za

tiskarske, knjigovežne i galanterijske radnje.

Solidna izradba p. čata iz gume.

Imade u zalihi

tiskarice i knjige z. i p. n. občine, crkve, škole i odvjetnike, posujsilnice i konsumna društva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i sva pisarske i risarske potrebštine.

ŠIRITE I KUPUJTE «OMNIBUS». - DIFFONDETE L'«OMNIBUS»